

Justitiedepartementet, Enheten för familjerätt och allmän förmögenhetsrätt
103 33 Stockholm
Att: Jakob Sindahl
Via e-post: ju.remissvar@regeringskansliet.se; ju.l2@regeringskansliet.se

Stockholm
2026-03-26

Ert dnr
2026/00135

Vårt dnr
2026/005

Remissvar angående betänkandet **Åtgärder för en mer hållbar konsumtion (SOU 2025:124)**

Näringslivets Regelråd (nedan NNR) har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

NNR har 27 näringslivs- och branschorganisationer som medlemmar, vilka i sin tur representerar ca 300 000 medlemsföretag. NNR företräder inte en enskild branschs syn på det aktuella ärendet utan har ett brett näringslivsperspektiv. NNR lämnar följande synpunkter på förslagen i remissen.

Bakgrund

År 2024 beslutades två direktiv på konsumenträttens område. Det ena direktivet är Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/825 av den 28 februari 2024 om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information (direktivet om mer konsumentmakt). Det andra direktivet är Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1799 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för att främja reparation av varor och om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiven (EU) 2019/771 och (EU) 2020/1828 (reparationsdirektivet).

Direktiven utgör en del av den s.k. gröna given inom EU som är ett paket med politiska initiativ för en grön omställning i EU med målet att det inte ska finnas några nettoutsläpp av växthusgaser år 2050. Genom direktivet om mer konsumentmakt införs nya bestämmelser om marknadsföring och om den information som ska lämnas till konsumenterna innan ett avtal ingås, exempelvis text på förpackningar. Utredningen har haft i uppdrag att ta ställning till hur direktiven ska genomföras i svensk rätt. I uppdraget har ingått att analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktiven och att föreslå nödvändiga författningsändringar och andra åtgärder.

NNR väljer i detta remissvar att fokusera på konsekvensanalysen av direktivet om mer konsumentmakt.

Konsekvenser i allmänhet

NNR konstaterar inledningsvis att betänkandets konsekvensanalys kommer fram till att konsekvenserna för miljön bedöms som positiva. Detta ifrågasätts inte av NNR, däremot finner NNR vissa andra brister i konsekvensanalysen, som redovisas här nedan.

När det gäller kostnader för företagen i samband med de utökade kraven på information som ska lämnas till konsumenter, innan avtal ingås, så skriver utredningen att "kostnaderna bedöms vara begränsade och framför allt initiala". Vidare skriver utredningen när det gäller de sammantagna kostnaderna för anpassningen till de nya reglerna för ett enskilt företag "är svåra att uppskatta". Utredningen har rådfrågat Svensk Handel om en uppskattning av kostnaderna och fått svaret 23 miljoner, för en enskild butikskedja. Då några andra svar från näringslivet inte inkommit bedömer utredningen att kostnaderna för ett enskilt företag bör vara "betydligt lägre". Utredningen skriver vidare "Det har inom ramen för uppdraget inte varit möjligt att göra några närmare beräkningar om detta".

NNR vill i detta sammanhang påpeka att utredningen, då den fått sitt uppdrag efter den nya Konsekvensutredningsförordningens ikraftträdande i juni 2024, är underkastad densamma och har en skyldighet att göra en proportionerlig konsekvensanalys. Det måste, med tanke på de inspel från näringslivet som redovisats i utredningen, antas att bland annat de administrativa kostnaderna för företagen skulle kunna bli omfattande. NNR menar, trots utredningens bedömning såsom den redovisas utifrån ett begränsat underlag att kostnaderna skulle bli begränsade, så måste utredningen ha varit medveten om att kostnaderna istället skulle kunna bli omfattande. Med en sådan misstanke måste naturligtvis relativt omfattande utredningsinsatser vidtas.

Med relativt omfattande utredningsinsatser avser inte NNR några orimligheter. Exempelvis kan i sammanhanget nämnas att Förenklingsrådet i utredningssammanhang ibland intervjuar ett fåtal "normalföretag" för att kartlägga vilka åtgärder det kan handla om, hur mycket arbetstid som kan gå åt och hur stora kostnaderna skulle kunna bli.

För att beräkna de kostnadsmissiga konsekvenserna av en ny regel behöver man dels analysera vilka branscher som kommer att träffas av genomförandet av den nya lagstiftningen, dels veta kostnaden för ett enskilt genomsnittligt "normalföretag" samt veta hur många företag som är verksamma i en viss bransch. Utredningen redovisar i detta sammanhang att det i Sverige finns ca 70 000 detaljhandelsföretag. Utöver dessa företag menar utredningen att "en mycket bred grupp av företag kommer att beröras". Givet lagstiftningens karaktär delar NNR bedömningen att det är ett stort antal företag som kan komma att beröras.

NNR noterar också att aktuella förändringar i svensk lagstiftning är försenade och kan förväntas fattas beslut om i september i år, för att följas av en genomförandetid på ca tre månader och träda i kraft 1 januari 2027. Detta är en mycket kort tid för anpassning för de svenska företagen som kommer att få konsekvenser. Dessa konsekvenser behöver beskrivas i en kompletterande konsekvensanalys, som behöver bifogas beslutsunderlagen till Riksdagen.

Konsekvenser i avsaknad av övergångsbestämmelser

Av betänkandet framgår att regeringen menar att direktivet om konsumentmakt begränsar regeringens handlingsutrymme, exempelvis när det gäller hanteringen av en övergångsperiod, pga bristen på övergångsregler i direktivet. NNR saknar i detta avseende en beskrivning i utredningen av vilka överväganden som gjorts av hur tolkningen och/eller tillämpningen av direktivet hade kunnat göras mer proportionerlig för att möta upp de farhågor om hanteringen av produkter under en övergångsperiod, som näringslivet har fört fram. I den fortsatta behandlingen inom Regeringskansliet behöver konsekvensanalysen kompletteras i detta avseende. NNR saknar i detta sammanhang också en konsekvensanalys av en alternativ lösning med en övergångstid på 3-5 år.

Mer specifik tar utredningen i konsekvensanalysen upp att avsaknaden av övergångsbestämmelser i direktivet bedöms kunna påverka bl.a. säljare av varor som tillverkats eller märkts före ikraftträdandet. Utredningen redovisar att Livsmedelsföretagen har uppgett att två av deras medlemsföretag har uppskattat kostnaderna till 3 miljoner kronor per företag och omfattar ändring av förpackningar och kassering av förpackningsmaterial. Kassation av livsmedel skulle också kunna bli följden men utredningen bedömer att detta är "omöjligt" att uppskatta kostnaden för.

Utredningen skriver angående övergångsregler och ikraftträdande:

"Utredningen konstaterar dock att direktivet om mer konsumentmakt inte innehåller någon övergångsbestämmelse som möjliggör att t.ex. varor som tillverkats, släppts ut på marknaden eller märkts före ett visst datum ska omfattas av äldre bestämmelser. Det är fråga om ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv som inte ger utrymme för medlemsstaterna att frångå regeringen. En sådan typ av övergångsregel skulle alltså inte vara förenlig med direktivet. Utredningen föreslår därför inte detta."

NNR hade gärna sett att utredningen gjort en djupare analys av frågan om övergångsregler för att identifiera om möjlighet till tolkning av direktivet skulle kunna lämna någon öppning eller att någon form av överenskommelse mellan Konsumentverket och berörda branscher skulle kunna lösa frågan. Ärendet är ett bra exempel på varför en komplett konsekvensutredning är av så stor vikt för att bra beslut ska fattas. Med en god dokumentation av hur stora kostnaderna för företagen skulle kunna bli vid bristande övergångsregler hade behovet av att hitta en lösning på problemet blivit än tydligare.

Slutsats

NNR finner att underlaget saknar en proportionerlig konsekvensanalys och att utredningen därför, utan komplettering, inte kan ligga till grund för beslut om ändring i marknadsföringslagstiftningen.

August Liljeqvist
Näringslivets Regelnämnd